

*Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара*

МАТЕРІАЛИ

**П'ятої всеукраїнської
науково-практичної конференції**

«Сучасні соціально-гуманітарні дискурси»

ЧАСТИНА IV

*21 березня 2015 р.
м. Дніпропетровськ*

УДК
ББК
С

Рецензенти:

д-р філос. наук, проф. Шевцов С. В.
д-р політ. наук, доц. Сергєєв В. С.

Друкується за рішенням Вченої ради
факультету суспільних наук і міжнародних відносин
ДНУ ім. Олеся Гончара
(Протокол № 9 від 2 квітня 2015 р.)

Редакційна колегія:

д-р філос. наук, проф. Токовенко О. С. (науковий редактор), д-р істор.
наук, проф. Городяненко В. Г., д-р політ. наук, доц. Тупиця О. Л., д-р
філос. наук, проф. Осетрова О. О., к. політ. наук, доц. Пашенко В. І.
(відп. секретар).

**С__ Сучасні соціально-гуманітарні дискурси. Матер. V всеукр.
наук. конфер.** м. Дніпропетровськ, 21 березня 2015 р.): у 5-х
частинах. – Д.: ТОВ «Інновація», 2015. – ч. 4. – 164 с.

У збірнику подано матеріали П'ятої всеукраїнської наукової конференції
«Сучасні соціально-гуманітарні дискурси», яка відбулася 21 березня 2015 р. Коло
обговорених проблем: політичні науки в Україні та світі, зовнішня політика України
та міжнародні відносини, досягнення філософії та культурологія, проблеми
та перспективи історичної науки в Україні, соціологія та соціальна робота,
регіонознавство та краєзнавчі дослідження.

Для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, а також аспірантів і
студентів соціально-гуманітарних факультетів.

ISBN

УДК
ББК

© Дніпропетровський національний
університет імені Олеся Гончара, 2015
© Колектив авторів

Литвин М. Р.	Эколого - биологический квэст как инновационная форма экологического воспитания и образования молодежи	44
Лушня Н. В.	Впровадження інтерактивних методів навчання на заняттях біології у Придніпровському енергобудівному технікумі	46
Макаренко В. А.	Здібності, недосяжні для роботів: роздуми щодо майбутнього університетської освіти	49
Медведовська Т. П.	Дистанційне навчання в контексті євроінтеграції освіти	51
Осипова Т. Ю.	Модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва	52
Садоха О. В.	Ціннісні домінанти освітніх практик в сучасному контексті	55
Тодрина И. В., Иващенко М. В.	Методика преподавания общеэкономических дисциплин: использование тестовых заданий	58
Яковлева В. А., Заїка Н. І., Мокрий О. Б.	Принципи андрагогіки у процесі формування життєвої компетентності випускників загальноосвітніх шкіл-інтернатів	61
Секція «Історичний досвід України: держава, економіка, люди» Секция «Исторический опыт Украины: государство, экономика, люди»		
Азарх І. С.	Освітній процес в окупованій Чернігівщині (1941-1943 рр.)	64
Бондаренко В. Г.	Участь вільнокозацьких формувань Єлизаветградщини в Армії УНР у 1919 – 1920 рр.	67
Волков В. О.	Малиновий клин в контексті більшовицької агресії та виникнення еміграції кубанців (1917 – 1920-ті рр.)	69
Дехтярук В. С.	Окупація Західної України радянським тоталітарним режимом у 1939 році	71
Дубінін В. В.	Проблема людини в сучасному українському суспільстві: діалектико-синергічний аспект	74

оцінювання отриманих знань та їх контролю за етапами навчання.

Запроваджуючи дистанційне навчання, ВНЗ повинен створити центр дистанційної форми навчання, придбати спеціальне програмне забезпечення, мати спеціальний розділ на web-сторінці. Викладачам, що працюють за дистанційними програмами постійно потрібно оновлювати власні електронні матеріали, пройти спеціальну підготовку [2, с. 67].

Для повноцінного навчання з використанням мережевих технологій необхідно мати: електронні підручники, бібліотеки, зручні системи тестування та інформаційні засоби спілкування. Зв'язок викладача із студентом відбувається через мережу «Інтернет» на порталі ВНЗ двома основними способами: перший – обмін інформацією через поштові скриньки, розміщені на web-порталі ВНЗ; другий – зв'язок у системі «Skype». Кожен студент відкриває персональну електронну поштову скриньку, де є персональний пароль та логін доступу до нього під час навчання.

Через цю скриньку викладача підтримує зв'язок із студентом, студент відправляє власну інформацію на скриньку викладача. Викладача і студент реєструються у системі «Skype», встановивши її на персональному комп'ютері, проводять обмін контактними, зареєстрованими іменами користувача і обмінюються інформацією з навального процесу. Підсумковий контроль знань включає семестрові, семестрово-модульні диференційовані заліки та іспити, а також перевідні й державні іспити [1, 2].

Найважливіше в дистанційній формі освіти те, що наукові досягнення європейських і світових розробок і напрацювань стають надбанням студентів, підвищуючи їх фаховий рівень підготовки. Дистанційне навчання найшвидше «реагує» на створення європейського простору у сфері вищої освіти, відділяючи основні стратегічні цілі: навчання впродовж життя та мобільність, якість та ефективність, оволодіння інноваціями, доручення до європейських зразків освіти.

Таким чином, дистанційна освіта, яка запроваджується в ВНЗ України допоможе зробити ринок освітянських послуг конкурентоспроможним і престижним, забезпечивши визнання українського диплома в усіх європейських країнах, що сприятиме авторитету та іміджу України в Європі та світі.

Література:

1. Гуменюк С.В. Основні ознаки, цілі та завдання дистанційного навчання / С.В. Гуменюк // Шляхи удосконалення навчального процесу в контексті інноваційних змін у системі вищої освіти. – Тернопіль: ТНПУ, 2011. – С. 70-73.

2. Зуляк І.С. Дистанційне навчання як складова інноваційних змін у вищій школі / І.С. Зуляк // Шляхи удосконалення навчального процесу в контексті інноваційних змін у системі вищої освіти. – Тернопіль: ТНПУ, 2011. – С. 65-68.

Осипова Т. Ю.

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО НАСТАВНИЦТВА

Теоретичне дослідження проблеми підготовки майбутніх учителів до

педагогічного наставництва, аналіз Державного стандарту і навчальних програм та робочих планів підготовки студентів, результати пошуково-розвідувального етапу дослідження дали змогу побудувати модель зазначеної підготовки під час навчання у вищому педагогічному закладі освіти..

Зазначимо, що поняття «модель» (від лат. *modulus* – міра) трактується науковцями по-різному: як умовне зображення, що замінює об'єкт пізнання і є джерелом інформації стосовно нього, способ виразу властивостей, зв'язків і явищ реальної дійсності на основі аналогії, тобто аналог об'єкта-оригіналу, котрий у процесі пізнання і на практиці слугує для одержання та розширення знання (інформації) про оригінал з метою його конструювання, перетворення або управління [1]; відображення фактів, речей і відношень певної галузі знання у вигляді більш спрощеної, більш наочної матеріальної структури цієї або іншої галузі [2]; умовний образ (зображення, схема, опис тощо) якогось об'єкта (або системи), який зберігає зовнішню схожість і пропорції частин за певної схематизації та умовності засобів зображення [3]; штучно створений об'єкт у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який, будучи подібним до об'єкта дослідження (або явища), відображає та відтворює в більш спрощеному вигляді структуру, якість, взаємозв'язки та відношення між елементами цього об'єкта [4]; проміжний ланцюжок між предметом дослідження та його дослідником [5]; уявна або матеріально реалізована система, що відображає або відтворює об'єкт дослідження здатна заміщувати його так, що її вивчення дає нову інформацію про цей об'єкт [6].

З огляду на зазначене, під моделлю ми будемо розуміти схему, яка відображає основні структурні складові процесу підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва, що є основною метою експериментальної роботи.

Реалізація зазначеної моделі ґрунтувалася на застосуванні методологічних підходів: антропологічного, особистісного, акмеологічного, культурологічного, аксіологічного, компетентнісного, діяльнісного і синергетичного, які примножували дію один одного, зумовлюючи мультиплікативний ефект у підготовці майбутніх учителів до педагогічного наставництва.

Експериментальна робота здійснювалася на двох етапах. Перший етап відбувався в межах бакалаврату, метою якого була підготовка студентів до педагогічного наставництва в ролі класного керівника, а другий етап здійснювався у процесі їхнього навчання в магістратурі і мав за мету підготувати їх до кураторства як педагога-наставника. Зауважимо, що підготовку майбутніх учителів до педагогічного наставництва ми розуміємо як цілісний педагогічний процес, спрямований на оволодіння ними знаннями, а також практичними вміннями і навичками, необхідними для виконання відповідних функцій.

Науковцями (В. Кан-Калік, Н. Кузьміна, І. Підласий, М. Поташник, В. Сластьонін, А. Щербаков та ін.) зазначається, що в педагогічному процесі реалізуються такі взаємопов'язані функції (види діяльності) вчителя, як-от: діагностична, прогностична, конструктивно-проективна, організаторська,

інформаційна, комунікативна, творча, рефлексивна. Цілком погоджуючись з визначеними функціями вчителя, зауважимо, що функції педагога-наставника все ж таки мають певні особливості. У педагогічному наставництві нами виокремлено такі функціональні вектори, як-от: вектор корекції (підтримувальна, діагностувально-коригувальна, розвивальна функції), вектор взаємодії (комунікативно-організаторська, медіативна, аналітична функції), вектор самореалізації (науково-дослідна, методична, професійно-ідентифікативна функції).

Набуття необхідних знань, умінь та навичок відбувалося шляхом упровадження відповідних педагогічних умов підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва, а саме: вмотивування майбутніх учителів до прийняття професійної позиції педагога-наставника; конструювання професійного іміджу майбутніх учителів як педагогів-наставників; залучення майбутніх учителів як наставників до розробки індивідуальних траєкторій розвитку особистості; забезпечення педагогічної підтримки професійного становлення майбутніх учителів як наставників.

Засобами реалізації цих умов виступили: лекції, семінари, дискусії, презентації, які ґрунтувалися як на поданні навчального матеріалу викладачем, так і передбачали самостійну пошукову діяльність студентів, упровадження спецкурсів «Педагогічне наставництво: класний керівник» і «Педагогічне наставництво: куратор», у межах яких виконувалися рольові ігри, вирішення педагогічних задач і розв'язання конфліктних ситуацій, проведення тренінгів спілкування та емоційної саморегуляції, інтеграцію знань із таких навчальних дисциплін, як «Психологія», «Педагогіка», «Основи педагогічної майстерності», а також самостійна робота студентів (рецензування художніх фільмів «Ключ без права передання», «Доживемо до понеділка», написання есе, розробка індивідуальних траєкторій розвитку особистості тощо).

Підготовленість майбутніх учителів до педагогічного наставництва визначалася за допомогою таких критеріїв, як-от: когнітивний критерій (показники: наявність знань щодо специфіки педагогічного наставництва; наявність знань щодо варіативності наставницької діяльності; наявність знань щодо механізмів педагогічної підтримки); технологічний критерій (показники: сформованість у майбутніх учителів комунікативних, організаторських, аналітичних та проєктувальних умінь); особистісний критерій (показники: наявність позитивної мотивації до педагогічного наставництва, сформованість умінь здійснювати фасилітаивну діяльність, наявність творчого потенціалу).

Результатом реалізації моделі виступила підготовленість майбутніх учителів до педагогічного наставництва в навчальних закладах.

Література:

1. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: [курс лекцій] / О. В. Кустовська. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
2. Клаус П. Кибернетика и философия / П. Клаус. – М.: Иностранная литература, 1963. – 530 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. – [Видання друге, доповнене й виправлене]. – Рівне: Волинські

обереги, 2011. – 552 с.

4. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование: [монографія] / А.Н.Дахин. – Новосибирск: НИНКиПРО, 2005. – 230 с.

5. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике / В.И.Михеев. — М.: Высшая школа, 1987. – 198 с.

6. Штофф В. А. О роли моделей ж познании / В.А.Штофф. — Л., 1963. –303 с.

Садоха О. В.

ЦІННІСНІ ДОМІНАНТИ В ОСВІТНІХ ПРАКТИКАХ У СУЧАСНИХ КОНТЕКСТАХ

Зростання суперечностей реалій сьогодення, інтенсивності трансформаційних рухів, ускладнення суспільно-історичного життя з поглибленням кризових станів, перелаштування механізмів культурної індустрії призводять до парадигмальних зрушень у соціальному мисленні. Поступово руйнується структура основних принципів, за якими організовувалися до цього часу суспільства і відповідні їм теорії, що викликає формування поліструктурального складноорганізованого поліваріативного соціального світу. Внаслідок цього поступово створюються нові силові і конкурентні відносини, соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-культурні перехрещення, а також формуються транснаціональні актори, соціальні простори, ситуації, процеси, що характеризуються поліцентричністю, нелінійністю, поліморфністю. Така реальність закладає підґрунтя переосмислення призначення й організації освітніх інституцій, оновлення навчально-виховних практик, з особливою увагою до формування цінностей, ціннісно-нормативних консенсусів. Зорієнтованість на питання генезису смислованих цінностей та смислової конституції актуалізує для соціального дослідження феноменологічні напрацювання, зокрема транспонується гусерлівська смислова конституції як конституювання світової значущості, ґрунтована на самоданості. Унаслідок цього конституція соціальної дійсності постає як осмислена взаємодія.

Аналізуючи нову парадигму освіти, акцентуємо увагу на тому, що центральною цінністю, звичайно, проголошується людина, оскільки розвиток її потенцій і можливостей, процес творчої самоактуалізації є абсолютною метою і суспільного розвитку, і функціонування системи освіти, більш за це, «саме в сучасну епоху людина прийшла, щоб стати творцем своєї власної людяності» (Ремі Браге). Сучасна філософсько-освітня думка пропонує ціннісну регуляцію поведінки особистості в процесі навчання й виховання розглядати як внутрішньо вмотивовану, осмислену спрямованість позиції, поглядів та вчинків людини, котра розгортається у взаємодії, що з-посеред множинності цінностей актуалізує значущість справедливості як «першої чесноти» (Дж. Ролз) для саморозуміння людини і облаштування її стосунків з іншими у постулюванні можливості взаєморозуміння, подолання конфлікту.

Приймаючи, за Н. Луманом, комунікацію (зокрема освітню) як конституент соціальної реальності [1, с.198], де в цьому процесі наявні

металургійної Академії (НТ НМетАУ)

Осипова Тетяна Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Державний заклад «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Осташук Віра Іванівна, к.і.н., ст. викл. кафедри культурології та мистецтвознавства Одеського національного політехнічного університету (ОНПУ).

Парахотіна Юлія Геннадіївна, ДВНЗ «Криворізький національний університет», студент

Паур Ірина Василівна, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Пивоварова Ірина Олексіївна, ДВНЗ «Куп'янський автотранспортний коледж»

Підгайко Віталіна Анатоліївна, ДВНЗ «Куп'янський автотранспортний коледж»

Пищанська Вікторія Миколаївна, кандидат культурології, доцент, докторант Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Руденко Юлія Вікторівна, Харківський автотранспортний технікум, викладач

Садох Олена Володимирівна, доктор філософських наук, професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, кафедра філософії

Сергієнко Маргарита Сергіївна, ДВНЗ «Криворізький національний університет», студент

Сирота Кристина Валеріївна, учениця 10 класу (Дніпропетровський обласний ліцей-інтернат фізико-математичного профілю)

Сливенко Вячеслав Альбертович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та туристичного бізнесу, ДНУ ім. О. Гончара

Стаценко Дмитро Володимирович, аспірант кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Тодріна Інна Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний університет будівництва та архітектури, доцент кафедри економічної теорії

Щербіна Андрій Дмитрович, здобувач, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека (м. Київ)

Ядловська Ольга Степанівна, канд. іст. Наук, КЗО «ДОЛІФМП» (Дніпропетровський обласний ліцей-інтернат фізико-математичного профілю)

Яковлева Вікторія Анатоліївна, доктор філософії, доцент кафедри педагогіки та теорії і методики технологічної освіти ДВНЗ «Криворізький національний університет» Криворізький педагогічний інститут (Україна, м. Кривий Ріг)

Якубець Олександр Анатолійович, здобувач наукового ступеню «Кандидат історичних наук», Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво»

Наукове видання

«Сучасні соціально-гуманітарні дискурси»

Матеріали V Всеукраїнської наукової конференції

ЧАСТИНА IV

Українською, російською та англійською мовами

Редактор Пащенко В.І.

Підписано до друку 02.04.2015 Формат 60x84/16. Папір

друкарський.

Друк різнографічний. Гарнітура Times New Romans.

Ум друк арк. 9,8. Обл. – вид. арк. 14,45.

Тираж 300 прим. Зам. №

Видавництво «Інновація»

49006, м. Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70

Свідоцтво про внесення до Державного Реєстру

ДК № 1761 від 22.04.2004 р.

т/ф 36-02-81

e-mail: innovaciya@list.ru